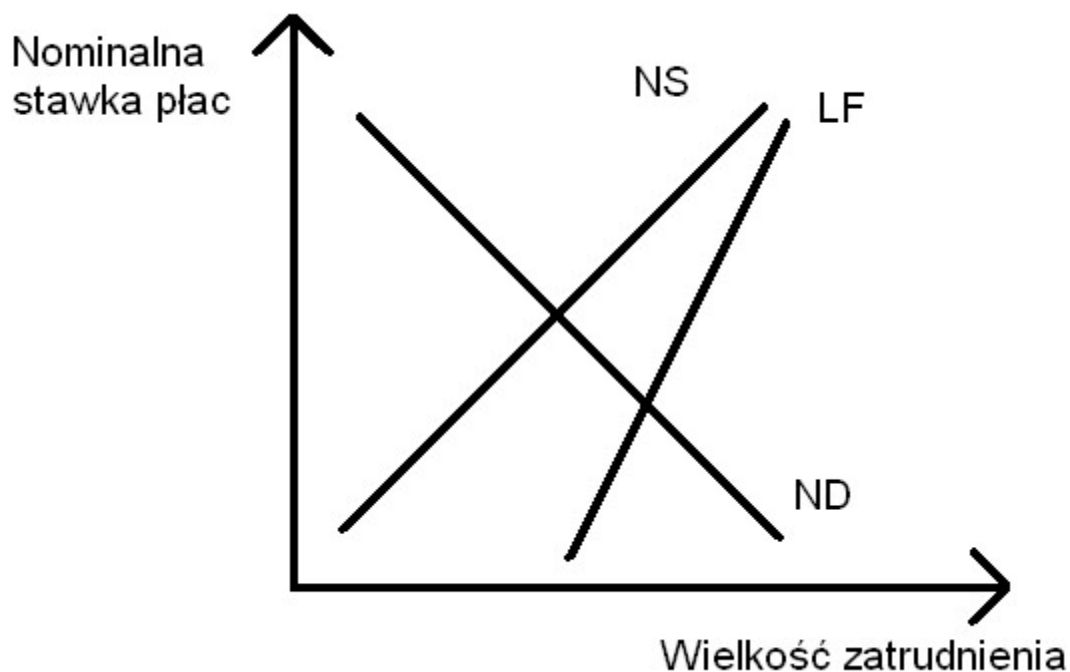

BEZROBOCIE

Bezrobocie jest to zjawisko polegające na tym, że część ludności w wieku produkcyjnym, zdolnej do pracy i gotowej do jej podjęcia, pozostaje bez pracy mimo prób jej znalezienia.

Równowaga na rynku pracy

NS – podaż pracy

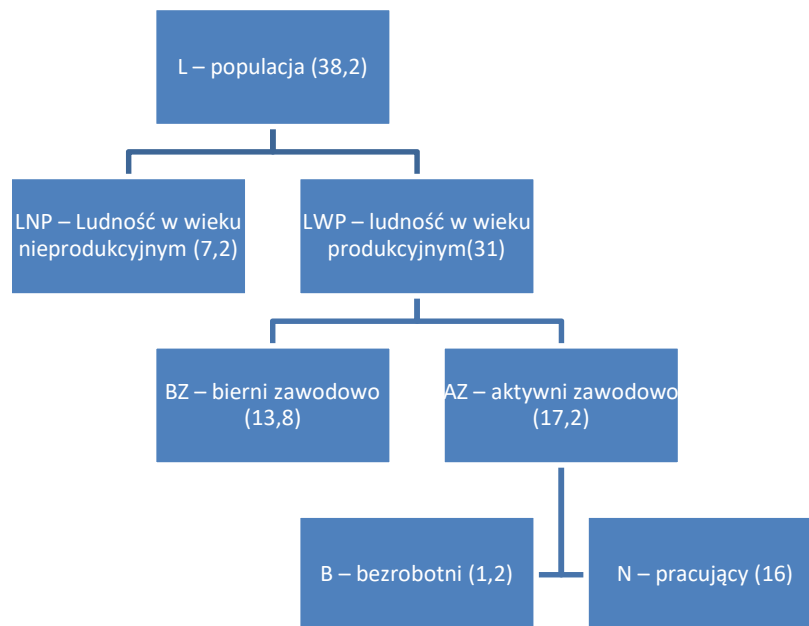
ND – popyt na pracę

LF – zasób siły roboczej – liczba osób aktywnych zawodowo (ang. labour force)

Zarówno NS i LF są stosunkowo strome – elastyczność NS niewielka

NS i LF zbiegają się

Różnica między NS i LF – w skład LF wchodzi Ci którzy chcą otrzymać wynagrodzenie wyższe niż przeciętne, NS – zaakceptują każdą płacę równowagi.

*Dane w nawiasach z IV kwartału 2008 roku (w mln osób).

BAEL – Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (Przeprowadzane przez GUS):

- badania sondażowe
- wg. kryteriów Eurostatu (stąd np. 15 rok życia) – w PL wg. ustawy 18-67 lat

Żeby być bezrobotnym:

- bezrobotnym jest osoba w wieku 15-74 lat,
- osoba, która nie jest osobąpracującą,
- osoba, która aktywnie poszukuję pracy i jest gotowa pracę podjąć.

Osoba pracująca:

- wykonująca pracę zarobkową, pracująca na własny rachunek itp.
- także osoby przebywające na urlopie, chorobowym, macierzyńskim

Ludność aktywna zawodowo – składają się na nią zarówno osoby pracujące jak i bezrobotne, osoby w wieku 15 lat i więcej.

Bierni zawodowo – 15 lat i więcej – osoby, które nie pracują i nie poszukują pracy lub szukają ale nie są gotowe do jej podjęcia w ciągu 2 tygodni lub mają załatwioną pracę, ale rozpoczną ją za 3 miesiące.

Powody bierności zawodowej:

- emeryci,
- osoby chore, niezdolne do pracy (renciści),
- osoby uczące się,
- osoby poświęcające się prowadzeniu domu,
- osoby zniechęcone poszukiwaniem pracy,
- osoby poszukujące pracy, ale nie gotowe do jej podjęcia w ciągu 2 tygodni.

Wzory:

$$U = \frac{B}{AZ}$$

U – stopa bezrobocia

$$SAZ = \frac{AZ}{LWP}$$

SAZ – stopa aktywności zawodowej

$$WZ = \frac{N}{LWP}$$

WZ – wskaźnik zatrudnienia

$$WNP = \frac{B + BZ}{N} * 1000$$

WNP – wskaźnik niepracujący – pracujący (Odp. Na 1000 osób pracujących x nie pracowało)

$$U_t = U_{t-1} + b_t - e_t * U_{t-1}$$

b_t – stopa napływ bezrobotnych w okresie t

e_t – stopa odpływ z bezrobocia rejestrowanego

Stopa odpływu bezrobotnych, zależy od:

- 1) dostępności miejsc pracy (relacja strumienia dostępnych miejsc pracy do liczby poszukujących)
- 2) stopnia zróżnicowania miejsc pracy
- 3) kosztu oczekiwania na lepszą pracę
- 4) oczekiwania zatrudnienia na długi okres.

Równowaga – stan w którym stopa bezrobocia przestaje się zmieniać

$$U_t = U_{t-1} = U^*$$

$$U^* = U^* + b_t - e_t * U^*$$

$$U^* = \frac{b_t}{e_t}$$

Naturalna stopa bezrobocia – opisuje ona poziom bezrobocia istniejący przy pełnym zatrudnieniu.

„Taki poziom, jaki wynikałby z walrasowskiego układu równań równowagi ogólnej, pod warunkiem, że byłyby w nim uwzględnione faktyczne cechy strukturalne rynków pracy i towarów,

niedoskonałości rynkowe, stochastyczna zmienność popytu i podaży, koszty zbierania informacji o wolnych miejscach pracy i o wolnej sile roboczej, koszty jej mobilności itd.” – Friedman

W Polsce są stosowane dwie metody szacowania wielkości bezrobocia:

- 1) metoda szacunkowa, którą prowadzi Urząd Pracy i zalicza do bezrobotnych:
 - a) osoby zdolne do pracy i gotowe do jej podjęcia,
 - b) osoby pozostające bez pracy i nie uczące się w szkole z wyłączeniem szkół wieczorowych i zaocznych,
 - c) osoby zarejestrowane w Urzędzie Pracy,
- 2) metoda BAEL (Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności) – według niej do osób bezrobotnych zaliczamy te osoby, które spełniają warunki:
 - a) w okresie badanego tygodnia nie pracują,
 - b) aktywnie poszukują pracy,
 - c) są gotowe podjąć pracę w danym tygodniu lub tygodniu następnym.

Klasyfikacja bezrobocia:

- 1) bezrobocie frykcyjne – jest charakterystyczne dla gospodarek wysoko rozwiniętych, gdzie istnieją niedopasowania ilości miejsc pracy do ilości wolnej siły roboczej. Zawsze bowiem musi upłynąć pewien okres czasu zanim bezrobotni znajdą pracę (wynikający z naturalnego równoważenia się popytu i podaży, czas potrzebny na znalezienie pracy),
- 2) bezrobocie strukturalne – powstaje w warunkach niedopasowania struktury podaży i popytu na siłę roboczą w aspekcie kwalifikacyjnym, zawodowym, regionalnym (niedopasowanie kwalifikacji pracowników do potrzeb przedsiębiorstwa),
- 3) bezrobocie Keynesowskie – bezrobocie spowodowane niedostatecznym popytem na dobra i usługi,
- 4) bezrobocie klasyczne – wynika z tego, iż płace są utrzymywane powyżej poziomu równowagi (silne związki zawodowe -> płaca minimalna)
- 5) bezrobocie chroniczne – to zjawisko spowodowane utratą lub niemożliwością otrzymania pracy przez osoby, z powodów od nich niezależnych (jak: podeszły wiek, zły stan zdrowia, przeszłość polityczna).

Polityka przeciwdziałania bezrobociu

Państwo może prowadzić aktywną bądź pasywną politykę przeciwdziałania bezrobociu, w zależności od szczebla może to być polityka prowadzona na poziomie:

- 1) mikroekonomicznym:
 - a) polityka aktywna (dotyczy głównie bezrobocia strukturalnego), zaliczamy do niej:
 - publiczne programy zatrudnienia,
 - subsydiowanie zatrudnienia – dotacje dla przedsiębiorstw związane z zatrudnieniem,
 - organizowanie systemu przekwalifikowania,
 - pośrednictwo pracy,
 - skracanie czasu pracy.
 - b) polityka pasywna (różne formy pomocy finansowej dla bezrobotnych – zasiłki, wcześniejsze przechodzenie na emeryturę, odszkodowania, odprawy).
- 2) makroekonomicznym (wykorzystywanie przez państwo instrumentów dynamizowania procesów wzrostu gospodarczego):
 - a) instrumenty pośrednie – stopa procentowa, polityka pieniężna, kredytowa itp.,
 - b) instrumenty bezpośrednie – inwestycje publiczne, bezpośrednia działalność gospodarcza państwa.